# Versíkulo irundypa rembiasakue kañymby - Papapy mbohapypa mbohapy

*Ezequiel Papapy Parundy*

Jeff Pippenger
2026-10-27

Génesis kapítulo irundy ha pópe, oñembojoavy Caín ñemoñare rysýi Set ñemoñare rysýigui.

## Lamech heko porãva ha Lamech heko vaíva

Umi mokõi ñemoñare rysýi ohechauka joavy oĩva umi oñehundíva ha umi oñepysyrõva apytépe, ha umi mokõive ñemoñare rysýipegua ñemoñare apytégui oĩ oikóva umi ñemoñare rysýi ojoavýva ‘ñemoñare rechaukaha’ ojoykéva ramo. Cain ohechauka peteĩ tapicha aty noñearrepentíriva angaipáre ha oñembyasýva hekóre añoite.

> Ha he'i: Mba'épa rejapo? Nde ryvy ruguy ñe'ẽ osapukái chéve yvýgui. Ha ko'ág̃a hi'a nderehe ñe'ẽ pohýi pe yvýgui, oipe'a va'ekue ijuru oipyhy hag̃ua nde pógui nde ryvy ruguy; remba'apo vove yvýre, nome'ẽmo'ãvéima ndéve imbaretekue; tekove okañýva ha oguata reíva ramo reikóta yvy ape ári. Ha Caín he'i Ñandejárape: Che ñenupã ipohyive ikatu agueropu'akávagui. Péina, ko árape chemosẽma yvy ape árigui; ha nde rova renondégui añemíta; ha tekove okañýva ha oguata reíva ramo aikóta yvy ape ári; ha ojehúta kóva: opavave chejuhúva chejukáta. Ha Ñandejára he'i chupe: Upévare, oimeraẽ ojukáva Caínpe, hese oñeñembopagáta pokõi jey. Ha Ñandejára omoĩ peteĩ techaukaha Caín rehe, ani hag̃ua oimeraẽ ojuhúva ojuka chupe. Ha Caín osẽ Ñandejára renondégui ha oiko Nod yvýpe, Edéngui kuarahyresẽ gotyo. Génesis 4:10–16.

Caín orrepresenta peteĩ aty umi noñarrepentíriva apytépe, ojesarekóva ijehasa asýre añoite, ha’ekuéra voi ogueru va’ekue ijehe noñeha’ãséigui ojapo hag̃ua iporãva.

> Caín ha hembikuave'ẽ katu ha'e ndoguerohorýi. Ha Caín ipochy eterei, ha hova oñembyai. Ha Ñandejára he'i Caínpe: Mba'ére piko ndepochy? Ha mba'ére piko ne rova oñembyai? Rejapo porãramo, nderejeguerohorymo'ãi piko? Ha nderejapo porãiramo, angaipa oñeno okẽme. Ha nderehe oĩta hembipota, ha nde reipu'akáta hese. Génesis 4:5–7.

## Poteĩ ñemano—Mbohapy Álfa ha mbohapy Oméga

Umi artículo ipahaguépe rohechakuaa kuri Enoc ha’eha pe ánhel peteĩha rechaukaha, Lamec katu pe ánhel mokõiha rechaukaha, Matusalén katu pe sapukái pyharepytepegua ha Noé katu pe ánhel mbohapyha. Set ñemoñare Lamec omano oguerekórõ guare pokõisa pokõipa pokõi ary, po ary pe yporu guasu mboyve, ha Matusalén omano upe yporu guasu oikórõ guare. Lamec ñemano rire ohasa po ary ha upéi omano Matusalén; upévare, mokõivéva ñemano ha’e Ezequiel rembireko ñemano rechaukaha, ha upéva rire, ohasávo peteĩ ary ha mbyte (1.5), omano Jerusalén, pe Ovecha Ra’y rembireko.

> Ha che, Juan, ahecha pe táva marangatu, Jerusalén pyahu, oguejýva yvágagui, Tupã rendágui, oñembosako'ipyre ku tembirekorã oñembojeguávaicha iménape g̃uarã. Apocalipsis 21:2.

Ezequiel rembireko ha Lamec ñemano alfa, ojoajúva Jerusalén ha Matusalén ñemano omega ndive, ohechauka va'ekue ta'ãngápe Juan Paleólogo ñemano ha, po ary rire, Constantino XI ñemano Constantinopla murallakuéra ári. Lamec rehegua línea ohechauka po ary, ha ipahápe oĩ mymbakuéra jeva arapa'ũ, hi'aréva pokõi ára. Roma kuarahyresẽ gotyogua rehegua línea ohechauka po ary, ha avei peteĩ arapa'ũ hi'aréva irundy ary umi po ary pukukue ryepýpe. Ezequiel rehegua línea ohechauka mokõi ary ha avei peteĩ ary ha mbyte (1.5). Ezequiel rehegua línea, ohechaukáva Babilonia ohundiha Jerusalén, ojoaju Jerusalén ñehundi mokõiha ndive, oiko va'ekue Roma rupive ary 66 guive 70 peve. Roma rehegua línea oñe'ẽva Jerusalén ñehundíre omoheñói peteĩ arapa'ũ hi'aréva irundy ary ha avei peteĩ arapa'ũ hi'aréva mbohapy ary ha mbyte. Umi irundy línea simbólika peteĩteĩva omoheñói va'ekue mokõi arapa'ũ simbóliko, ndaha'éi peteĩnte, itestimónio profétiko ryepýpe.

Lamech, John Palaiologos ha Ezequiel rembireko omoha'ãnga peteĩ ára pukukue tape rechaukaha alfa, ha upe ára pukukue opa peteĩ ñemano omega reheve. Mokõi umi mbohapy rysýigui omoha'ãnga peteĩ ñemongora opáva peteĩteĩva ijojaha ñemano reheve. Pe ambue katu opa mymbakuéra ojupívo árkape. Pe ijojaha omega ombojoja Noé arakuépe guare ama guasu Jerusalén ñehundi ha Constantinopla tápiakuéra ñehundi ndive. Umi mbohapyve techaukaha omega omoha'ãnga ñeha'ã ára ñemohu'ã, oikótava og̃uahẽ vove pe léi arateĩ rehegua, hi'aguĩmava.

Añetehápe, Noé árka rehegua testimóniope ndaipóri kuri ñemongora, há katu oĩ mante va’erã kuri peteĩ rrámpa ojeike hag̃ua pe árkape. Pe rrámpa ojeporúva oñembojupi hag̃ua mba’erepy ojehecháramo peteĩ ñemongora rrámpa ra’ãnga ramo, upéicharõ umi mbohapyve testimónio ñemano rehegua ohechauka peteĩ ñemongora. Jerusalén ñehundi rehegua Roma rembiasakue rapépe, ary 66 guive 70 peve, oiko kuri peteĩ ñemongora Cestius ojapóva ary 66-pe ha peteĩ ñemongora mokõiha Titus ojapóva ary 70-pe.

## Irundy ary

Umi irundy ary oñemohu'ãva Constantinopla ñemongora reheve ary 1453-pe orrepresenta pe arapa'ũ mokõiha irundy ary pukúva, oĩva Islam rehegua “po jasy” profesíape, Apocalipsis kapítulo porundýpe. Pe arapa'ũ peteĩha irundy ary pukúva oĩva “po jasy” profesíape oñepyrũ ary 1333-pe ha oñemohu'ã ary 1337-pe, Nicomedia ñemongora aja. Upe ñemongora orrepresenta avei umi mbohapypa poapy ary ñemohu'ã, ojepapáva 1299 ary jasypokõi 27 guive. Jerusalén ñehundi mokõivéva, Constantinopla ñehundi peteĩ jeyguáva, pe yporu ha Nicomedia ñemongora ha'e po testígo pe Panium ñorairõ ñemongu'e rehegua, oikova'ekue 200 ary Kirito mboyve guive 198 ary Kirito mboyve peve, ha'étava testígo poteĩha, ha oĩ heta ambue avei.

Jerusalén ñehundi mokõive oñemohenda hasy’ỹre oñondive, “rysýi rysýi ári.” Yporu guasu ha Roma kuarahyresẽ gotyogua rysýi oñemohenda oñondive umi ñemano alfa ha omega mokõivépe oĩva rupive. Panium ñorairõ ñemongu’e oñemohenda hekoitépe Ezequiel rysýi ary 587 Cristo mboyveguáva ndive, mokõive ñemongora arapa’ũ ohechaukágui mokõi ary. Panium ojehechauka Daniel 11 versíkulo 15-pe, oĩva versíkulo 16 mboyve, ha ko versíkulo ohechauka pe léi arateĩ

rehegua pya’e oútava, ohechauka haguéicha avei Jerusalén ñehundi ary 586 Cristo mboyve ha ary 70 Cristo rire. Panium ñorairõ ha Sidón ñemongora arapa’ũ mokõi ary pukúva omoinge ko’ã rysýi peteĩteĩ Daniel 11 versíkulo 40-pe oĩva tembiasakue kañymbýpe.

## Peteĩ techaukaha

Jerusalén oñehundi hague mokõive jeýpe, umi ñemongora ryepýpe, pe tape rechaukaha profétiko peteĩha ohechauka peteĩ techaukaha; Cestius ary 66-pe ha Ezequiel rembireko ñemano mokõivéva ha'e va'ekue techaukaha alfa. Lamech avei ha'e pe tape rechaukaha peteĩha, ha upévare, mokõi testígo ñe'ẽ rupive, Lamech avei ha'e peteĩ techaukaha. Ijedakue, 777 ary, ohechauka pe iglésia ipu'akámava techaukaha, ha upe iglésia ojejapo mbohapy mba'égui: peteĩ proféta, peteĩ pa'i ha peteĩ mburuvicha guasu.

> Ha avei ame'ẽ chupekuéra che pytu'uha arakuéra, oiko hag̃ua techaukaháramo che ha ha'ekuéra apytépe, oikuaa hag̃ua hikuái che ha'eha Ñandejára omomarangatúva chupekuéra. Ezequiel 20:12.

## 300 Ary

Enoc, Set ñemoñare rysýipe ha’éva pe pokõiha Adán guive, oguata Ñandejára ndive 300 áño pukukue ha ojegueraha chupe yvágape. ‘300’ ha’e umi ñepyrũhára ta’angahai mbohapysa 1843-pe guare, umi maranduhára Miller rapykuerigua mbohapysa hesekuéra ojoajúva ha avei Gedeón ñorairõhára aty mbohapysa rehegua rechaukaha. Enoc, umi maranduhára Miller rapykuerigua ha Gedeón ñorairõhára mbohapysa ha’e umi sa irundypa irundy su ra’anga. Sansón oipyhy 300 aguara ha oñapytĩ ojuehe mokõimokõi, péicha ombojekuaa 150 ha peteĩ techaukaha oñeñapytĩva ojuehe ha oñondive ohupytýva mbohapysa.

> Ha Sansón oho ha ojagarra mbohapysa aguara, oipyhy tata'ykuéra, ombojoaju huguáikuéra mokõi mokõi ha omoĩ peteĩ tata'y mokõive huguái apytépe. Ha omyendy rire umi tata'y, opoi umi aguarágui filistéokuéra kóga oñemono'õ'ỹva gueteri apytépe, ha ohapypa umi kóga apesã oñemboatyva'ekue ha avei umi kóga oñemono'õ'ỹva gueteri, parraltykuéra ha olivotykuéra reheve. Mburuvichakuéra 15:4, 5.

Apocalipsis kapítulo porundyhápe oĩva umi mokõi profesía Islam rehegua, peteĩteĩ oñe’ẽva po jasy rehe, ohechauka “tata” ha “tuguái” ha’eha Islam rekoteekuéra.

> Ha péicha ahecha pe techaukapýpe umi kavaju ha umi hi'arikuéra oguapývape, oguerekóva ipyti'a mo'ãha tata, hasínto ha asúfregui; ha umi kavaju akã ojogua leõ akãme; ha ijurukuéragui osẽ tata, tatatĩ ha asúfre. Ko'ã mbohapy ojuka yvyporakuéra mbohapy vorégui peteĩ: pe tata, pe tatatĩ ha pe asúfre osẽva ijurukuéragui. Ipu'aka niko oĩ ijurúpe ha huguáikuérape: huguáikuéra ojogua mbóipe ha oguereko akã, ha umívape oporombyai. Apocalipsis 9:17–19.

Islam pu’aka oĩ ijurukuérape ha huguaikuérape avei.

> Ha oguereko hikuái huguái japeusa ruguáicha, ha huguáipe oĩ popĩa: ha oguereko hikuái pokatu ombohasa asy hag̃ua yvyporakuérape po jasy aja. Ha oguereko hikuái peteĩ mburuvicha guasu oisãmbyhýva chupekuéra, ha'éva yvykua hugua'ỹva ánhel, hérava evréo ñe'ẽme

> Abaddon, ha griégo ñe'ẽme katu hérava Apollyon. Apocalipsis 9:10, 11.

Islã pu'aka oporombohasa asy ha oporojuka hag̃ua oĩ ijurukuérape ha avei huguáikuérape, ha osẽ ijurukuéragui ha huguáikuéragui.

> Upévare Ñandejára oikytĩta Israélgui iñakã ha huguái, yvyra rakã ha piri, peteĩ árape. Pe itujáva ha oñemomba'éva, upéva hína pe akã; ha pe proféta ombo'éva japu, upéva hína pe tuguái. Ko tavayguakuéra ruvichakuéra niko ogueraha chupekuéra tape vaíre; ha umi ha'ekuéra oisãmbyhýva oñehundi. Isaías 9:14–16.

Islam ha Israel ojoaju profecía rupive, mokõivéva Abraham ra'ykuéra rupi, ha peteĩteĩ ñemoñare rysýipe pe "akã" ha'e pe "ymaguare ha oñemomba'éva", ha pe "tuguái" ha'e "pe proféta japu ombo'éva." Islam-pe, pe proféta ymaguare japu ombo'e va'ekue ha'e Mohammed. Koran ha'e umi japu omomýiva Islam tukukuérape ra'anga, ha pe ymaguare ha oñemomba'éva ha'e imburuvichakuéra político. Islam oñesãmbyhy peteĩ tetã sãmbyhykuaa (juru) rupive, ha upéva oñemomýi Koran japu (tuguái) rupi. Samson aguara mbohapysa oñemboja'o mokõi atýpe, peteĩteĩva po jasy rehegua, oporombohasa asy ha oporojuka va'erãva tata, tatatĩ ha itasy rupive.

## Tata, tatatĩ ha asúfre

Tata, tatatĩ ha itaysy oguereko umi mbohapy ánhel rekotee profétiko. Pe tenondegua ha pe ipaháva ha'e mokõiichagua tata. Pe ñe'ẽ "itaysy" rapo ohechauka peteĩ tesape vera Tupãgui oúva. Tata ha'e peteĩ marandu rechaukaha; tatatĩ ha'e upe marandu omoheñóiva ha itaysy ohechauka upe marandu ha'eha jeroviapy rehegua. Mbohapyvéva ha'e Apocalipsis kapítulo parundýpe oĩva umi mbohapy ánhel marandu añetegua ra'ãnga japu. Pe pyti'a mo'ãha kuarepotígui ojejapóva oñembohechauka tata, hasínto ha itaysýramo. Upéva ha'e pa'i guasu pyti'a mo'ãha ra'ãnga japu. Pa'i guasu pyti'a mo'ãha ohechauka umi sa irundypa irundy súpe pakõi ita hepy yvypóra reheguáramo, oñembojoajúva pe Tupã reko Urim ha Thummim ohechaukáva ndive. Pe hasínto yma guare hovy ypytũ haimete hũva térã pytãũ ypytũ va'ekue. Pe hasínto oĩva Islam pyti'a mo'ãhápe oñembojoja pe tatatĩ osẽva Islam jurukuéragui (tetã) ha huguáikuéragui (tupão) rehe.

Enoch ojegueraha yvágape oguata rire Ñandejára ndive 300 ary pukukue, ha upéva ombojoaju papapy 300 pe ánhel peteĩha marandu rehe, og̃uahẽva'ekue ary 1798-pe. Pe ánhel peteĩha marandu oñemombarete 1840 jasypoapy 11-pe, oñemoañetévo pe profesía po jasy rehegua oĩva Apocalipsis kapítulo porundýpe. Umi mokõi arapa'ũ po jasy pukúva oĩva upe kapítulope oñembojoaju ojuehe, peteĩ ñe'ẽrysýi ambue ñe'ẽrysýi ári. Ramoiténte ojehechakuaa umi po jasy rehe oñeñe'ẽva versíkulo pópe ha umi po jasy rehe oñeñe'ẽva versíkulo pápe ha'eha mokõi arapa'ũ iñambuéva ojuehegui, peteĩteĩva sa popa ary pukukue. Ojehechakuaávo upe añetegua, Samson oñapytĩ umi aguara ojuehe mokõi mokõime, ojapóvo sa popa aty.

Sansón ("kuarahy" he'iséva) rembiasakue profesía reheguápe, pe "tatatĩ" osẽva yvykuágui pe yvokã Nínive ñorairõ guasu rupive ojehechaukáva jave, omokañy kuarahy pytũmbýpe. Umi milleritakuéra ohechakuaa hekopete pe kuarahy ñemokañy islã rehegua yvykua tatatĩ rupive ha'eha Cristo marandu porã ñemo'ã, ko marandu porã ojehechaukaháicha kuarahy (Sansón) rupive. Oĩ avei heta ambue joaju Sansón testimónio ha Apocalipsis kapítulo porundy guive pateĩ peve

ojehechaukáva islã apytépe.

Papapy mbohapy ojehecha Sansón rembiasakuépe, umi ñemendahápe oñepepirũva'ekue oguerekógui mbohapy ára ombohovái hag̃ua pe maravichu. Sansón ojoaju mbohapy kuña ndive: hembireko Timnágua, pe kuña heko vaíva ha Dalila. Ñandejára Espíritu ou Sansón ári mbohapy jey: pe leõ renondépe, Ascalónpe ha Lehípe. Sansón ome'ẽ Dalílape mbohapy ñembohovái japu omombe'u mboyve chupe añetegua. Papapy mbohapy ohechauka Tupã Mbohapyete, avei pe tupã mbohapyete gua'u oĩhápe pe dragón, pe mymba ñarõ ha pe proféta japu, ha avei tupão ipu'akáva ñemohenda mbohapy pehẽnguépe.

Mbohapypa ha'e peteĩ pa'i papapy, ha oĩ va'ekue mbohapypa irũ ojegueru va'ekue Sansón ñemenda karu guasúpe. Upéi Sansón omoĩ apuéstape mbohapypa sávana ha mbohapypa ao, umi oñepepirũ va'ekue ikatúramo ombohovái pe ñe'ẽñemi. Oñetraisionárõ guare chupe iñe'ẽñemi rehe, Sansón ojuka mbohapypa kuimba'e Ascalón pegua opaga hag̃ua pe apuésta. Papapy mbohapypa ha'e peteĩ diezmo profesía rehegua oñeguenohẽva 300-gui, ha, Enoc mbohapysa ary pukukue Tupã ndive oguata haguére ojoajúvo, umi mbohapysa aguara Sansón ojapyhy ha ojokua va'ekue ojuehe mokõi mokõiramo, ojapóvo sa ha popa aty, ojoaju umi mokõi profesía po jasy rehegua ndive, oĩva Apocalipsis kapítulo porundýpe ha oñembojoajúva ojuehe ñe'ẽrysýi ári ñe'ẽrysýi rehegua tapereko rupive. Mbohapysa ha'e peteĩ diezmo profesía rehegua oñeguenohẽva mbohapysúgui, ha mbohapysu ohechauka peteĩ aty hembýva, taha'e peteĩ aty hembýva hekojojáva, ohechaukaháicha umi Pentekostés-pe Tupã gotyo ojere va'ekue, térã peteĩ aty hembýva hekojoja'ỹva, ohechaukaháicha umi levítakuéra rembijuka pe vakara'y itajúgui ijapopyre rehegua ñepu'ã aja.

Pe vaka ra'y órogui guare rehegua ñepu'ã ha umi Pentecostés-pe oñekonverti va'ekue mokõivéva ojoaju profesía rupive pe arateĩ rehegua léi ko'ẽrõitéma oútavape. Peteĩ aty hembýva omoha'ãnga peteĩ aty hembýva Tupã retãyguakuéra hendive ñe'ẽme'ẽme oĩva apytégui ha peteĩ aty hembýva umi Tupã retãyguakuéra hendive ñe'ẽme'ẽme oĩva ovecha korapy okápe oĩva apytégui. Sansón testimóniope, pe mbohapy su rehegua je'epy peteĩha oñe'ẽ umi hudío Sansón-pe oipyhy va'ekue ombopy'aguapy hag̃ua filistéokuérape rehe, ha pe mokõiha katu umi filistéore. Ñembojovake oñepyrũ Tupã róga rehe, ha upe rire umi mba'apohára aravo pateĩhápegua oĩ gueteríva Babilóniape rehe. Sansón testimónio omombarete pe mbohapy su ha'eha peteĩ aty hembýva rechaukaha, ha omombarete avei pe ñembojovake jeguata ñemohenda. Enoc oguata Tupã ndive mbohapy sa ary pukukue, ha péicha omoha'ãnga Tupã retãyguakuéra hendive ñe'ẽme'ẽme oĩva aty hembýva, ñemano ndoha'ãmo'ãiva. Upe aty hembýva ha'e umi sa irundypa irundy su, Apocalipsis kapítulo pokõiháp̃e oñembojoavýva pe aty guasúgui.

300-gui peteĩ diezmo ha'e 30, ha'éva peteĩ pa'i rechaukaha, ha, hi'arive, pe papapy mbohapy, mbohapypagui peteĩ diezmo ramo, ohechauka Tupã reko, ha avei pe tupã reko gua'u oguerekóva pe dragón, pe mymba ñarõ ha pe proféta japu. Mbohapy ohechauka avei pe iglésia ipu'akáva ñemboja'o mbohapy pehẽme, oñembohechaukáva mburuvicha guasu David rupive, oñepyrũva oporosãmbyhy mbohapypa ary oguerekórõ guare, pa'i Joseph rupive, oñepyrũva oservi mbohapypa ary oguerekórõ guare, ha proféta ha pa'i Ezekiel rupive, omoñepyrũva hembiapo Tupã rembiguái ramo, ipukútava mokõipa mokõi ary, pe jubiléo jere papokõiha ary mbohapypaháp̃e. Pa'i ramo, oguerekóne ra'e mbohapypa ary.

Peteĩteĩ umi mbohapy tekove ta'angarehegua ojehechaukáva maranduhára, pa'i ha mburuvicha guasúrõ ohupyty Ñandejára séllo ára pokõiha pytu'uha ára rehegua pe tape rechaukaha omoñepyrũvape ñemongora. Mokõi testimónio ñemano rehegua, pe testimónio mokõiha ary 66-pe Jerusalén oñehundi hague reheguándi, ome'ẽ mbohapy testimónio ohechaukáva pe tape rechaukaha ñemongora rehegua ha'eha peteĩ ‘techaukaha’.

## Ñembohasa rehegua tape rechaukaha

Oñepyrũvo ñemongora, oñemoĩ séllo Ñandejára iglésia mbohapy hendáicha oĩva ha ipu’akámava rehe, Lamech rupive oñemoha’angaháicha. Ezekiel rembireko ñemano ohechauka upe tape rechaukahaitépe oñemboykeiteha pe puévlo ymave páktope oĩva. Upe tape rechaukaha ohechauka Laodicea-gui Philadelphia-pe jehasa, oñemoha’angáva avei pe iglésia oñorairõvagui iglésia ipu’akámavape jehasáramo, ha péicha oiko chugui pe iglésia poapyha, umi pokõi rehegua. Pe ánhel mbohapyha rehegua tembiasakue millerítape, ojepyso va’ekue 1844-pe jasypa 22 guive 1863-pe guare ñepu’ã meve, upe tape rechaukaha ohechauka va’ekue 1856-pe guare arapa’ũ, James ha Ellen White mokõivéva oñepyrũrõ guare ohechakuaa pe ñemongu’e Laodicea reheguáramo. 1856-pe, pe ñemongu’e milleríta Philadelphia rehegua ohasa pe ñemongu’e milleríta Laodicea reheguápe. Pokõi ary upe rire, pe ñemongu’e milleríta Laodicea rehegua oguahẽ ipahápe, upe ñemongu’égui oikóvo pe Laodicea rehegua Iglésia Adventísta Ára Pokõiha rehegua.

Upe tape rechaukaha oñemoha’anga avei ary 313 rupive, Smyrna-pegua iglésia opa ha Pergamus-pegua iglésia oñepyrũ haguépe. Oñondive ojehechávo, ary 1856-pe Philadelphia hekojojávagui Laodicea hekojoja’ỹvape jehasa ojogueraha ary 313-pe Smyrna hekojojávagui Pergamus hekojoja’ỹvape jehasa ndive, ha pe jehasa oikohaite ohechauka avei upe tape rechaukaha ha’eha peteĩ techaukaha. Pe ñemongora oñepyrũ peteĩ techaukaha reheve, heta testígo ñe’ẽ ári oñemopyendávo. Lamech omano jave oñemoĩvo séllo pe mbohapyha ánhel ñemongu’ére, umi sa irundypa irundy súgui oñembohekóva, chupekuéra oñemoĩ séllo ha ojoajupaite oñemopu’ãvo chupekuéra poyvíramo, pe ñemongora rehegua profesía ñemohendápe tape rechaukaha peteĩha ha’e rupi peteĩ techaukaha.

John Palaiologos mano ohechauka Islam rehegua tape rechaukaha, Roma kuarahyresẽygua ojejopy vove oñemoĩ hagua Islam poguýpe. Jerusalén ñemongora ha iñehundi ome'ẽ mokõi testígo Babilonia ha Roma rehegua. Ezequiel rehegua peteĩ ary ha mbyte pukukue oha'anga umi Laodicea peguápe, ndohechaséi ha nohenduséi va'ekue pe ñemomarandu he'íva ojeguerahataha chupekuéra tembiguáiramo yvate gotyogua mburuvicha guasu poguýpe. Pe techaukaha Cestius rehegua oha'anga umi Filadelfia pegua ojehekýivape yvate gotyogua mburuvicha guasúgui. Umi mokõi techaukaha oñe'ẽ marandu profétiko hyepypegua rehe, ojapoháicha avei pe 777 Lamech rehegua. Ñe'ẽrysýi ñe'ẽrysýi ári, peteĩ aty ojegueraha tembiguáiramo ñemongora jave ha ambue aty ojehekýi yvate gotyogua mburuvicha guasu pógui.

John Palaiologos ñemano orrepresenta pe marandu profétiko okapegua, ohechaukávo mba’épa Islam rembiapo pe tape rechaukaha oñemoĩhápe séllo umi tapicha Lamech orrepresentávape. Umi okañýva ha umi ojejapyhýva Jerusalén ñemongora ha iñehundi aja ohechauka porã teko ojekuaaukaha pe ñemongora rehegua arapa’ũ profétiko tape rechaukaha álfape. Umi mokõi aty

oñerrepresenta umi mokõi Lamech rupive. Peteĩ aty ome’ẽ peteĩ ñemomarandu Nashville-pe, ha ambue aty katu ndojaposéi upéva.

> Ha Ñandejára he’i chupe: Upévare, oimeraẽ ojukáva Caínpe, oñemyengoviáta hese pokõi jey. Ha Ñandejára omoĩ peteĩ techaukaha Caín rehe, ani hag̃ua oimeraẽ ojuhúva chupe ojuka chupe. Génesis 4:15.

## Ñepu’ã rechaukaha

Cain ohupyty iñepu'ã rechaukaha. Iñepu'ã rechaukaha oñentende va'ekue peteĩ ñemomarandúramo yvyporakuérape: ojukáramo Cain-pe, ohupytýta hikuái Tupã ñembojovake pokõi jey tuichavéva. Peteĩ hendáicha, pe techaukaha ikatu oñentende Tupã ñemo'ãramo Cain-pe g̃uarã, hákatu, profesía rehegua he'isévape, ojoaju pe ñepu'ã rechaukaha oporomomarandúvare, oĩva Biblia aranduka paháp e. Pe mymba ñarõ rechaukaha oĩva Apocalipsis aranduka ómegape oñemoha'ãnga va'ekue raẽ Cain ñepu'ã rechaukaha rupive, oĩva Génesis aranduka álfape. Pe ñemomarandu oĩva Cain rechaukaha he'iséva ryepýpe ha'e kóva: Tupã omboykéta ha ombojovakéta avei oimeraẽ ohechaukáva Cain rekopyichagua. Pe techaukaha oĩva Cain rehe ojoaju mymba ñarõ rechaukaháre, ha pe ñemomarandu omombarete pe tembiapoukapy ani hag̃ua ojeha'ãnga pe ñepu'ã Cain ohechauka va'ekue ojukávo ityvýrape, Apocalipsis-pe ojehechaukáva mymba ñarõ ra'ãngáramo. Cain rembiapo ñemoha'ãnga ha'e hína peteĩ Cain ra'ãnga ñemoheñói. Cain-pe oñeme'ẽ peteĩ ñembojovake oñemoañetéva, pokõi jey tuichavéva, ha Cain guive ojepapávo, ñemoñare poteĩháp e, Lamech ohechakuaa ojapo jey hague itúva angaipa, hákatu pe ñembojovake chupe g̃uarã ha'etaha pokõi jey pokõipa.

> Ha Lamech he'i hembirekokuéra Adah ha Zillah-pe: Pehendu che ñe'ẽ; peẽ, Lamech rembirekokuéra, pejapysaka che ñe'ẽre: ajukáma niko peteĩ kuimba'épe chembopere haguére, ha peteĩ mitãrusúpe chembohasa asy haguére. Cain rehehápe oñemyengoviáramo pokõi jey, añetehápe Lamech rehehápe oñemyengoviáta pokõipa pokõi jey. Génesis 4:23, 24.

Ñandejára Ñe’ẽme mbohapy jeýnte oñehechauka papapykuéra ñemboheta rupive, ha pe versíkulo mboyvegua hína umíva apytépe peteĩha. Pe ipahaguéva ha’e pe peteĩhaguéicha.

> Upérõ Pedro oñemboja hendápe ha he'i: Che Jára, mboy jevýpa che joyke'y ojapóta angaipa cherehe ha che aheja reíta chupe? Pokõi jey peve piko? Jesús he'i chupe: Nda'éi ndéve pokõi jey peve, ha katu pokõipa jey pokõi peve. Mateo 18:21, 22.

Pokõipa jey pokõi ha’e irundysa porundypa, ha tembiasakue marangatúpe oĩ mbohapy ára pukukue, peteĩteĩ oguerekóva irundysa porundypa ary, ha peteĩteĩva ohechauka peteĩ ñeha’ãrã ára pukukue. Ojehechauka irundysa porundypa ary santuáriope g̃uarã, mburuvichavetekuérape g̃uarã ha ñorairõhára atýpe g̃uarã. Mburuvichavetekuéra rehegua ára pukukue oñepyrũ Saúl oñemoñandýrõ guare, Cristo mboyve ary 1097-pe, ha ojepyso Nabucodonosor peteĩha jey omongorárõ guare peve, Daniel ojeguerahárõ guare ñapytĩmbyramo Cristo mboyve ary 607-pe.

Pe tenda marangatupe oñeme'ẽ va'ekue irundysa porundypa ary ñeha'ãrã oñepyrũ Salomón tupao ñemomarangatúpe, ary 1006-pe Cristo mboyve, ha ojepyso pe tetãgui ñemosẽ riregua tupao ñemomarangatu peve, ary 516-pe Cristo mboyve. Pe ñorairõhára atýpe g̃uarã, umi irundysa

porundypa ary oñepyrũ ary 457-pe Cristo mboyve ha ojepyso ary 34-pe Cristo rire peve.

Cain rehegua huísio pokõi jeygua rehegua ñemomarandu ha techaukaha guive Lamech rehegua pokõipa jey pokõi peve ohóva ohechauka mba'erechaukaháramo peteĩ arapa'ũ ñeha'ãrã irundysa porundypa ary pukukue. Pe ñepu'ã oñehechaukáva Cain techaukaha rupive oñehechauka imbareteve ohóvaramo, ojokupytývo pe mba'e omomýi va'ekue Tupãme ombou hag̃ua yporu guasu ndive.

> Ha Tupã ohecha yvypóra rekoñaña tuichaitereiha yvy ape ári, ha opa mba'e heñóiva ipy'a remiandukuéragui ivaínteha tapiaite. Ha Ñandejára ombyasy ojapo haguére yvypórape yvy ape ári, ha oñembyasy ipy'apýpe. Ha Ñandejára he'i: Ahundíta yvy ape árigui yvypóra amoheñói va'ekuépe; yvypórape ha mymbápe, ha yvy rupi otyryrývape, ha guyra yvágare ovevévape; ambyasýgui ajapo haguére chupekuéra. Génesis 6:5–7.

Cain ñemoñare aty poteĩha pegua Lamech oñehechauka peteĩ aty ojehechakuaa porãva ramo umi opu'ãva rehegua, ojoavyhápe Seth ñemoñare pegua Lamech-gui. Mokõive Lamech testimónio ohechauka ñemoha'ã ára ñemohu'ã: peteĩva, 490 papapy jehechauka rupive, ha ambuéva, iñemano rupive. Mokõivéva oguereko papapykuéra jeporu techaukaháramo, ojoajúva tee iglésia ipu'akapáva ñemohenda mbohapy pehẽguáva rehe. Cain ñemoñare pegua Lamech ojoaju umi mbohapy ára pukukue 490 aryguáva ndive, mburuvichavetekuéra, tenda marangatu ha ehérsito reheguáva; ha Seth ñemoñare pegua Lamech oguereko pokõi papapy rehegua séllo, proféta, pa'i ha mburuvichavetépe g̃uarã. Seth ñemoñare pegua Lamech niko Apocalipsis kapítulo pa irundyha pegua mbohapy ánhel apytégui pe mokõiha, ha Cain ñemoñare pegua Lamech niko pe ánhel mbohapyha, oikuaaukáva ñemomarandu pe mymba ñarõ, ha'ãnga, pe márka ha héra papapy rehegua. Apocalipsis kapítulo pa irundyhápe, umi versíkulo 9/11 ohechauka mávapa umi ohupytýva Cain rehe oĩva ñe'ẽ pohýi.

> Ha pe mbohapyha ánhel oho ha'ekuéra rapykuéri, ha he'i ñe'ẽ hatãme: Oimeraẽva omomba'eguasúramo pe mymba ñarõ ha ita'anga, ha oñemoĩukáramo imárka isyváre térã ipóre, upéva hoy'úta Tupã pochy kaguy, oñeñohẽva oñembojehe'a'ỹre ipochyete kópape; ha oñembohasa asýta chupe tatápe ha asúfrepe umi ánhel marangatu renondépe, ha pe Ovecha Ra'y renondépe: Ha ijehasa asy tatatĩ ojupi opa ára ha opa ára g̃uarã: ha ndopytu'úi arakue ni pyharekue umi omomba'eguasúva pe mymba ñarõ ha ita'anga, ha opavave oñemoĩukáva héra márka. Apocalipsis 14:9–11.

Apocalipsis 15:2 ohechauka mávapa umi Set ñemoñare Lamec orrepresentáva:

> Ha ahecha peteĩ mba'e ojoguáva peteĩ yguasu vídrio reheguápe, oñehe'áva tata reheve: ha umi ipu'aka va'ekue pe mymba ñarõ rehe, ha ha'ãnga rehe, ha hechaukaha rehe, ha héra papapy rehe, oĩ oñembo'ývo pe yguasu vídrio rehegua ári, oguerekóvo Tupã árpakuéra. Apocalipsis 15:2.

Set ñemoñarépe guare Lamec, omanóvo, ohechauka pe okẽ oñembotýva. Caín ñemoñarépe guare Lamec ohechauka pe okẽ oñembotýva irundysa porundypa ary jepy'ara'ã rehegua pahápe. Caín rechaukaha ojehecha va'erã kuri peteĩ ñemomarandu ramo ojehekýi hag̃ua peteĩ tekógui ohechauka va'ekue mbohapy mba'ereko tenondeguáva profesía rehegua. Ha'e ndoikeséi va'ekue Ñandejára

ñemomba’eguasúpe Ñandejára he’iháicha; ohechauka va’ekue pochy vai oúva ñemyrõgui ha ojuka ityvýrape ha, mbohapyhápe, ndojevyséi va’ekue hembiapo vaígui.

Caín oikova'ekue umi Pa Tembiapoukapy rehegua ita pehẽ peteĩha he'íva rovái; ko ita pehẽ ohechauka mba'éichapa yvypóra ojoaju Ñandejára ndive, ha ita pehẽ mokõiha ohechauka mba'éichapa yvypóra ojoaju hapicha ndive. Hekopu'ã rechaukaha oikuaauka ha'eha léi omboykéva, noñembyasýiva hembiapo vaikuére. Caín ha Lamec ohechauka mbohapyha ánhel rehegua okẽ ñemboty, oikótava arateĩ rehegua léi oguahẽmbotaitéva ndive. Enoc, Matusalén, Lamec ha Noé omoha'anga pe tembiasakue oñepyrũva peteĩha ánhel oguahẽvo, Enoc ohechaukáva; upéi oguahẽ Lamec, mokõiha ánhel ramo, ha oguahẽ Matusalén, pyharepyte sapukái ramo omombaretéva Lamec rehegua mokõiha ánhel marandu; ha upéi Noé, mbohapyha ánhel ramo, ohechauka yporu guasu rehegua okẽ ñemboty.

Lamech omano po ary pe y guasu mboyve, ha upéva ohechauka umi po ary simbóliko okẽ oñemboty mboyve, pe arateĩ rehegua léi hi'aguĩmava oguahẽ vove. Lamech omanóvo 777 ary orekópe, upe javete oñemohu'ã pe séllo ñemoĩ pe tupao ipu'akámava rehe. Upéi, pokõi ára pe árka rokẽ oñemboty mboyve peteĩ milágro rupive, umi mymba oñepyrũ oike pe árkape.

Matusalén omano hague ára ha'e va'ekue umi pokõi ára peteĩha. Pe ñemomarandu paha oñemboty mboyve pe okẽ ha'e va'ekue pe marandu mokõi hendáicha oñeme'ẽva umi mymba jehechauka rupive ha, upéva ndive, peteĩ profesía ñekumpli rupive, upe profesía oñemoherakuã va'ekue opa kuimba'e omano va'ekue apytégui itujavéva rembiasakue pukukue aja. Upe profesía oĩ va'ekue Matusalén rérape, he'iséva ‘ha'e omano vove, oúta.’

Yvyporakuérape guarã ñemomarandu paha ha’eva’erã katuete peteĩ marandu mokõi pehẽngue oguerekóva, profesía ojerureháicha, ohechaukaháicha umi pokõi ára mymbakuéra ova haguépe, oñepyrũva’ekue Matusalén ñemano reheve, oñekumplívo Enoc profesía oñemoherakuãva’ekue ita’ýra réra rupive. Umi pokõi ára mymbakuéra ova haguépe ohechauka pe marandu mokõi pehẽngue oguerekóva, ha’éva Matusalén ñemano ha umi mymba ováva, ha’eha pe ánhel mbohapyha séllo ñemoĩ rehegua marandu. Jesús akóinte omoha’ãnga pe paha pe ñepyrũ rupive, ha Apocalipsis arandukápe pe ánhel mbohapyháre, oñemombe’úva Apocalipsis kapítulo papoapýpe, oñembojoaju pe ñe’ẽ mokõiha oĩva versíkulo irundýpe, pe pyharepyte sapukái oñembojoaju haguéicha pe ánhel mokõiha marandúre. Ñemomarandu paha akóinte ojehechauka peteĩ marandu hyepypegua ha okapegua ramo, ohechaukaháicha pe joaju profétiko oĩva umi tupão ha umi séllo apytépe Apocalipsis arandukápe. Daniel kapítulo pateĩme oĩva ñemomarandu paha ha’e pe marandu yvate gotyogua ha kuarahyresẽ gotyogua. Matusalén ha umi mymba ováva ha’eva’ekue pe ñemomarandu paha mokõi pehẽngue oguerekóva Noé arakuérape.

Lamech ñemano, 777 rechaukaha reheve, ojokupyty ñemongora ñepyrũ ndive, omanórõ guare Ezekiel rembireko. Upépe oñemoĩ séllo umi heko jeroviáva rehe, Seth ñemoñare omoha’ãngáva, ha upépe avei umi Cain ñemoñare omoha’ãngáva ohupyty pe techaukaha. Enoch ha’e va’ekue pe pokõiha Adam guive, ha omoha’ãnga pe tape rechaukaha alfa peteĩ arapa’ũme oñemohu’ãva pe ñemoñare paha ha pe ñemoñare peteĩha reheve, mokõivéva oñemoha’ãngáva papapy poapy rupive. Umi mokõi Lamech ohechauka pe ñeha’ã ára ñemohu’ã, ha Lamech ñemano omoha’ãnga peteĩ

ñeha’ã ára rokẽ oñembotýmava ñemongora ñepyrũme.

Enoc ha’eva’ekue marandeko profétiko álfa ha, profesía remikotevẽ rupi, ha’e ohechaukava’erã peteĩ oméga marandeko profétiko rehegua. Upe oméga ojehechauka umi poapy ánga rupive, ohasava’ekue múndo tujágui múndo pyahúpe oñandu’ỹre ñemano. Enoc ha umi poapy ánga ndohechái ñemano o͠guahẽ mboyve yvy pyahúpe. Pe múndo tuja opa umi pokõi ára mymbakuéra ova haguépe, ha pe múndo pyahu oñepyrũ pokõi ára oky’ỹ reheve. Upe rire, ára 17 guive, po jasy pukukue oky mante, Ñandejára ojoko peve pe ama umi po jasy opakuévo, ára papokõiháp e.

## Po jasy

Apocalipsis kapítulo porundýpe oĩ po jasy rehegua mokõi testígo, ha upe kapítulope oĩ mbohapy profesía ára pukukue rehegua iñambuéva ojuehegui. Umi po jasy peteĩha oñemombe'u versíkulo pópe; umi po jasy mokõiha oĩ versíkulo pápe, ha umi mbohapysa porundypa peteĩ ary ha papo ára oĩ versíkulo papópe. Umi versíkulo 5, 10 ha 15 ohechauka pe ára pukukue rehegua profesía oñe'ẽva Islam rehe, oguerekóva po jasy rehegua mokõi testígo pe profesía ára pukukue ñepyrũme. Umi versíkulo 5 ha 10 mokõivéva ohechauka po jasy pukukue; upévare, ñe'ẽrysýi ári ñe'ẽrysýi, versíkulo po ha versíkulo pa oñembojoapývo ome'ẽ papo. Upéicharõ, umi po jasy peteĩha ha'e 15, ha umi mbohapysa porundypa peteĩ ary ha papo ára oñemombe'u versíkulo 15-pe. Umi versíkulo 5, 10 ha 15 ñembohysýi ha ñemohenda ohechauka mokõi papo, ha umi mokõi versíkulo tenondeguápe, oñondive oñembojoapývo ome'ẽva papo, oĩ mokõi profesía sapopa ary pukukue rehegua.

Pe versíkulo papo ome’ẽ pe profesía mbohapysa porundypa peteĩ ary ha papo ára pukukue rehegua. Cristo oipyaha pe papapy papo mbohapy versíkulo ryepýpe ha, oiporúvo pe ára profétiko ojehechaukáva umi versíkuloitépe, Ha’e ombojoavy pe papapy 15 ojehechaukáva oñembojoapývo versíkulo po ha pa, ombojo’a ha͠gua pe papo oñemohendávo pe versíkulo papo ykére. Upéi Cristo omohu’ã umi mbohapyve profesía ojuajúva ojuehe papo ára reheve.

Pe mba’e omyesakãva ko kapítulo ha’e Nínive ñorairõ, oiko va’ekue 627-pe, ha hapykuéri, po ary rire, 632-pe, Mohammed ñemano, omoñepyrũva pe po jasy rehegua marandu profétiko peteĩha. Mohammed omano rire pa ary, Persia ñorairõhára atykuéra oñehundipa, oñemoañetévo Mohammed he’i va’ekue oñepu’akataha umi mokõi tetã mbaretére, Persia ha Roma rehe. Upévare, Apocalipsis kapítulo porundy oñepyrũ peteĩ tembiasakue rysýi reheve, Nínive ñorairõme, Persia ha Roma oñorairõ haguépe. Upéi, po ary rire, Mohammed omano, ha péicha oñepyrũ umi sa popa ary versíkulo po rehegua. Pa ary rire, oñepu’aka Persia rehe Nahavand ñorairõme, 642-pe. Islam ombohéra Nahavand ñorairõ “ñemotenondekuéra ñemotenonde.” Apocalipsis kapítulo porundy rehegua umi papo ary peteĩha ohechauka peteĩ po ary pukukue, ha hapykuéri pa ary. Pe ára pukukue rehegua marandu profétiko paha oñemohu’ã 1840-pe, jasypoapy 11-pe. Pe mba’e ojehu mboyve pa ára, Josiah Litch oguenohẽ kuatia ári imarandu oñembopyahu va’ekue, otomanokuéra pu’aka tuichavéva opataha rehegua. Apocalipsis kapítulo porundýpe oñemombe’úva Islam rehegua umi papo ára paha oñemboja’o Josiah Litch rembiapo rupive po árape, ha hapykuéri pa árape, Jesús tapiaite ohechauka rupi pe paha pe ñepyrũ rupive.

Ko’ã mba’e rehe ñañe’ẽvéta pe artíkulo oúvape.